

Aan: Provincie Zuid-Holland
Afdeling Ruimte, Wonen en Bodem
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Van: Bewonersvereniging Stevenshof Vlek 17
Margaret Staalstraat 53
2331 MR Leiden

Onderwerp: Zienswijze ontwerp inpassingsplan Rijnlandroute (DOS-2010-0022528)

Datum: 6 mei 2014

Geacht college,

Hieronder treft u aan de zienswijze van Bewonersvereniging Stevenshof Vlek 17 op het ontwerp inpassingsplan Rijnlandroute, dat 28 maart ter visie is gelegd.

Enkele opmerkingen vooraf:

1. Onze vereniging is tegen de aanleg van een Rijnlandroute volgens het Zoeken naar Balans-tracé. Deze betekent geen oplossing voor verkeersproblemen op de Churchilllaan en brengt gezien de afwezigheid van aansluitingen op het lokale wegennet ook verder geen voordeel voor Leiden. Nut en noodzaak zijn onvoldoende aangetoond. Daarbij komt dat in de loop der tijd allerlei aannames, waarop de keuze is gebaseerd (zoals de ontwikkeling van de bevolking en de woningbouw, van de economie en de bouw van kantoren en bedrijfspanden, en niet in de laatste plaats van het verkeer), ondeugdelijk zijn gebleken. Zeer waarschijnlijk kan volstaan worden met het wegnemen van bestaande knelpunten, zoals bij de Lammenschansbrug (ook wel bekend als 'no regret'-maatregelen). Wanneer er per se een Rijnlandroute moet komen, verdient uitvoering van het ontwerp 'Churchill Avenue' de voorkeur. Dit burgerinitiatief is op dubieuze gronden afgewezen, maar betekent wel een verbetering voor iedereen, ook voor bewoners van de Churchilllaan (zie ook de artikelen *Churchill Avenue helemaal niet zo duur*, Facebook 12 februari 2014, en *Beloften aan Churchilllaan ontzenuwd*, Facebook 28 februari 2014 - bijlage 1 en 2). Het heeft daarnaast niet de verwoestende werking op de Papenwegse Polder, die Zoeken naar Balans wel heeft. Ook zou de belofte aan Stevenshofbewoners dat de Rijnlandroute niet te horen, zien en ruiken zou zijn, door diverse bestuursorganen gedaan, kunnen worden nagekomen.

2. Het besluit van Provinciale Staten van 27 juni 2012 akkoord te gaan met de keuze voor 'Zoeken naar Balans' is onder grote druk en niet in vrijheid genomen. Voorbeeld van die druk was de afwezigheid van een rapport van TNO over de Churchill Avenue, waarover mondeling werd meegedeeld dat dit ongunstig was voor dit door bewoners aangedragen alternatief. Toen het wel beschikbaar was, bleek dat onwaar, maar was het besluit al wel genomen. Ook het besef dat bij een andere keuze dan Zoeken naar Balans géén half miljard aan rijks gelden beschikbaar zou komen, droeg in niet geringe mate bij aan die pressie. Vanuit Leiden werd er druk op gezet toen een wethouder opmerkte dat 'nú' gebruik gemaakt moest worden 'van de gelden die het rijk voor Zoeken naar Balans ter beschikking heeft gesteld'. Alternatieven maakten geen enkele kans. Het besluit van Provinciale Staten is dus strijdig met de Algemene wet bestuursrecht.

3. Naast het provinciale gedeelte, waarvoor nu een ontwerpinpassingsplan is gepresenteerd, bestaat de Rijnlandroute uit een gedeelte, waarvoor de rijksoverheid verantwoordelijkheid draagt. Het ontwerptracébesluit voor dit 'rijksdeel' is evenwel nog niet bekend. Dit maakt een integrale beoordeling van het gehele ontwerp, en dus het formuleren van een integrale zienswijze, onmogelijk. Wij protesteren met klem tegen deze uitholling van de inspraak, zo u wilt: van de burgerparticipatie, toch een speerpunt van elke moderne overheid. Daarnaast dringen wij er met klem op aan om na de aanleg van de Rijnlandroute (als u althans in dat voornemen volhardt), de opleveringstoets, die verplicht is voor het rijksgedeelte, ook toe te passen voor het provinciale deel.

4. De provincie heeft in de Stevenshof en op enkele andere plekken langs het tracé bijeenkomsten georganiseerd, waarop bewoners zich konden uitspreken over de inpassing van de Rijnlandroute. Dit 'meepraatcircuit' hebben veel bewoners ervaren als een niet transparante exercitie, waarbij volstrekt onduidelijk bleef wat met de inbreng vanuit de bevolking werd gedaan, op grond van welke criteria et cetera. De Wijkraad Stevenshof heeft zich over die bijeenkomsten enkele malen op ambtelijk en later ook op bestuurlijk niveau beklagd. Onze vereniging sluit zich hierbij aan en verwijst daarvoor naar een schrijven van 26 februari 2014 aan Provinciale Staten (bijlage 3).

5. Onze vereniging werkt intensief samen met de Wijkraad Stevenshof en maakt deel uit van het Bewonersgroepenoverleg RijnlandRoute. Beide organisaties reageren met een zienswijze op het ontwerpinpassingsplan Rijnlandroute. Bewonersvereniging Stevenshof Vlek 17 onderschrijft beide zienswijzen volledig en verzoekt u deze te beschouwen als integraal deel uitmakend van deze (onze) zienswijze.

Dan vervolgen wij onze zojuist hierboven begonnen zienswijze met een aantal punten die speciaal relevant zijn voor Vlek 17, het gedeelte van de Stevenshof rond de Lotte Beesestraat, Louise Kerlingstraat, Cornelia van Arkelstraat en Margaret Staalstraat.

Bedreiging gezondheid: De Rijnlandroute vlak langs de Stevenshof vormt een ernstige bedreiging voor de gezondheid van met name bewoners aan de rand van de wijk, al zal ook de rest van de meer dan 10.000 bewoners, onder wie veel kinderen, met gezondheidseffecten confronteren. De overheersende westenwind zal voor een permanente blootstelling aan fijnstof van de Rijnlandroute zorgen. De effecten van uitlaatgassen mogen binnen de huidige normen blijven, over acht maanden komt er nieuwe Europese regelgeving en experts vinden die zelfs niet ver genoeg gaan. Dat de normen uitgaan van gemiddelden over langere periodes, betekent niet dat bewoners gedurende kortere momenten niet aan hoge concentraties ziekmakende stoffen worden blootgesteld. Vasthouden aan een formele benadering ('We voldoen aan de normen') negeert deze realiteit. Zie ook het artikel *Hoe Leidse politici fijnstofproblemen wegwuiven*, Facebook 28 januari 2014 (bijlage 4).

Geluidsoverlast: Waar met name het Leidse stadsbestuur voortdurend heeft gesproken van 'niet horen' (naast 'niet zien' en 'niet ruiken') dreigen vooral bewoners van de Lotte Beesestraat (en het Charlotte Köhlerpad), maar ook van verder van de weg gelegen straten, vanuit de provincie getraakteerd te worden op een grote hoeveelheid herrie. Ook hier speelt de overheersende windrichting een belangrijke rol, Vlek 17 ligt precies oostelijk van de 'oksel' van de aansluiting op de A44. Mogelijk kunnen horizontale geluidsschermen en/of maatregelen als bij de A4 bij Leiderdorp (W4, DODO) hier helpen.

Lichtoverlast: Waar de Rijnlandroute door de Papenwegse Polder in een open bak komt, betekent dit niet alleen emissie van herrie en stank, maar ook van licht. Innovatieve maatregelen met betrekking tot de wegverlichting zijn hier geboden. Huidige plannen hebben daarvoor onvoldoende aandacht.

Waardedaling van woningen: Uit mededelingen van makelaars blijkt dat de daling van huizenprijzen in de Stevenshof niet alleen verband houdt met de economische malaise, maar ook met de dreigende komst van de Rijnlandroute. Ook blijkt dat bewoners die hun huis uit moeten (bijvoorbeeld omdat ze hun werk verliezen), hun woning zeer moeilijk verkocht krijgen. Aan dit bezwaar tegen de Rijnlandroute komt het ontwerp-inpassingsplan onvoldoende tegemoet. Zie ook het artikel *'Krijg ik mijn huis langs die weg nog verkocht?'*, Facebook 7 maart 2014 (bijlage 5).

Aantasting van recreatieve waarden: Zeer veel bewoners van onze wijk maken gebruik van de recreatieve mogelijkheden van de polder, veelal vanaf de aanliggende fiets- en wandelpaden. Wandelaars, joggers, vogelaars, watersporters en anderen genieten iedere dag. Het aanleggen van de Rijnlandroute zet hier een ontwrichtende streep door.

Slechtere ontsluiting van de Stevenshof: Wie straks vanuit de Stevenshof richting Wassenaar en verder moet, moet zes kilometer omrijden door het vervallen van de A44-oprit Leiden-Zuid. Dat is een zeer kwalijk gevolg van de Rijnlandroute, dat niet alleen doorwerkt in het milieu, maar tevens in de portemonnee van Stevenshofse automobilisten. Zie ook het artikel *Zes km omrijden voor Wassenaar en Den Haag*, Facebook 4 februari 2014 (bijlage 6).

Bedreiging van de verkeersveiligheid: Het ontbreken van goede aansluitingen op de A44 zal tot sluipverkeer leiden, door de Stevenshof en over de ventweg langs de A44 richting Wassenaar, met alle gevolgen voor de verkeersveiligheid van dien. Een overheid die met de Rijnlandroute de verkeerssituatie zegt te willen verbeteren, neemt een verslechtering elders op de koop toe. Dat getuigt niet van een doordachte aanpak.

Financiën slecht geregeld: Voor zover inzicht bestaat in de precieze financiering van de Rijnlandroute, is wat dit betreft sprake van een fors drijfzandgehalte. Naast de eenmalige kosten zijn ook de jaarlijks terugkerende onderhoudskosten onhelder. Gevreesd moet worden dat deze zodanig oplopen dat de mogelijkheden om elders in de provincie tot verbeteringen te komen, voor vele jaren worden geblokkeerd. Als, wat velen vinden, de Rijnlandroute een prestigeproject is, zou het wel heel zuur zijn de hele provincie en na ons komende generaties door zulk 'prestige' met een dergelijk 'moratorium op vooruitgang' op te zadelen.

Afsluiting, met een beroep op gezond verstand en moreel besef

De Rijnlandroute dreigt een prachtige polder te ruïneren en de leefbaarheid van een zeer nabij gelegen woonwijk onherstelbare schade toe te brengen. Sommigen zeggen dat de Churchill Avenue een gepasseerd station is. Als dat zo is, dan laten zich ook aan Zoeken naar Balans nog zodanige wijzigingen aanbrengen dat de gevolgen voor mens, plant en dier aanzienlijk geringer zijn dan indien het ontwerp-inpassingsplan wordt uitgevoerd. Doortrekken van de tunnel tot vlak bij de A44 en een reductie van de maximum snelheid zijn daar enkele voorbeelden van. Na de Churchill Avenue is ook het burgerinitiatief 'Maaldrift optimaal', dat voorzag in een langere tunnel, onvoldoende serieus en weinig welwillend beoordeeld, en zonder dat het een eerlijke kans kreeg te snel afgewezen. Dat de provincie kritiekloos is meegegaan met Rijkswaterstaat, dat vasthield aan 120 km/uur op de A44 en daarmee 'Maaldrift optimaal' onmogelijk maakte, getuigt niet van een grote bereidheid zich van de zorgen van ruim 10.000 Leidenaren iets aan te trekken. Ook sluit het niet aan bij enkele recente rechterlijke uitspraken, waarbij de minister van Infrastructuur en Milieu in haar snelheidsstreven werd gecorrigeerd (zie ook het artikel *Allemaal betalen voor 'lekker dóór-rije'*, Facebook 20 februari 2014 – bijlage 7).

Uw weg ligt er voor lange tijd. Wat u nu aanricht, werkt door in de levens van velen gedurende een lengte van jaren. Kwetsbare fauna en flora worden onherstelbaar beschadigd. Innovatieve technieken, voor de toepassing waarvan de aannemer maximale

ruimte zou moeten krijgen, kunnen die gevolgen mogelijk verminderen. Wij hopen op de aanwezigheid van de nodige wijsheid bij de uitvoering van een Rijnlandrouteplan. Als het daarvan tenminste per se moet komen, want -zie punt 1- van nut of noodzaak zijn wij allerminst overtuigd.

Met vriendelijke groet,

Bart Klein
Voorzitter Bewonersvereniging Stevenshof Vlek 17
(Louise Kerlingstraat, Margaret Staalstraat, Lotte
Beesestraat, Cornelia van Arkelstraat)

Annelies Roders
Secretaris

Bijlagen:

1. Artikel *Churchill Avenue helemaal niet zo duur*, Facebook 12 februari 2014

Ook online raadpleegbaar: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=608930889175865&%20id=414954818573474

2. Artikel *Beloften aan Churchillaan ontzenuwd*, Facebook 28 februari 2014

Ook online raadpleegbaar: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=616333535102267&id=414954818573474

3. Brief van Wijkraad Stevenshof aan Provinciale Staten van 26 februari 2014 over de belabberde communicatie van de provincie Zuid-Holland met bewoners

Gekopieerd uit het Stateninformatiesysteem, ook online raadpleegbaar:

[http://www.zuid-holland.nl/staten_informatie_systeem/Statencommissies%20e.a./Statencommissie_-_Verkeer_en_Milieu_\(V&M\)/2014/02_april_2014/CIE_-_Stukken_ter_kennisname/opendocument-sis.htm?lpos=465026688&llvol=-2000](http://www.zuid-holland.nl/staten_informatie_systeem/Statencommissies%20e.a./Statencommissie_-_Verkeer_en_Milieu_(V&M)/2014/02_april_2014/CIE_-_Stukken_ter_kennisname/opendocument-sis.htm?lpos=465026688&llvol=-2000)

4. Artikel *Hoe Leidse politici fijnstofproblemen wegwuiven*, Facebook 28 januari 2014

Ook online raadpleegbaar: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=602026656532955&id=414954818573474

5. Artikel *'Krijg ik mijn huis langs die weg nog verkocht?'*, Facebook 7 maart 2014

Ook online raadpleegbaar: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=619548118114142&id=414954818573474

6. Artikel *Zes km omrijden voor Wassenaar en Den Haag*, Facebook 4 februari 2014

Ook online raadpleegbaar: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=605180252884262&id=414954818573474

7. Artikel *Allemaal betalen voor 'lekker dóór-rije'*, Facebook 20 februari 2014

Ook online raadpleegbaar: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=612622895473331&%20id=414954818573474